EUROPEES PARLEMENT

2004 *2009*

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

VOORLOPIGE VERSIE
2004/0201(AVC)

7.2.2005

****

ONTWERPAANBEVELING

betreffende het voorstel voor een besluit van de Raad over het sluiten van een protocol bij de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Zwitserse Bondsstaat anderzijds, over het vrij verkeer van personen, in verband met de participatie, als contractpartijen van de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië en de Slowaakse Republiek, als gevolg van hun toetreding tot de Europese Unie (12585/2004 – COM(2004)0596 – C6-0247/2004 – 2004/0201(AVC))

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

Rapporteur: Timothy Kirkhope

PR_AVC_art83

Verklaring van de gebruikte tekens

*	Raadplegingsprocedure *Meerderheid van de uitgebrachte stemmen*
**I	Samenwerkingsprocedure (eerste lezing) *Meerderheid van de uitgebrachte stemmen*
**II	Samenwerkingsprocedure (tweede lezing) *Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt* *Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt*
***	Instemming *Meerderheid van de leden van het Parlement, behalve in de in de artikelen 105, 107, 161 en 300 van het EG-Verdrag en in artikel 7 van het EU-Verdrag bedoelde gevallen*
***I	Medebeslissingsprocedure (eerste lezing) *Meerderheid van de uitgebrachte stemmen*
***II	Medebeslissingsprocedure (tweede lezing) *Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt* *Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt*
***III	Medebeslissingsprocedure (derde lezing) *Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van de gemeenschappelijke ontwerptekst*

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de door de Commissie voorgestelde rechtsgrondslag.)

INHOUD

Blz.

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT 5

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT 5

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het voorstel voor een besluit van de Raad over het sluiten van een protocol bij de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Zwitserse Bondsstaat anderzijds, over het vrij verkeer van personen, in verband met de participatie, als contractpartijen van de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië en de Slowaakse Republiek, als gevolg van hun toetreding tot de Europese Unie (12585/2004 – COM(2004)0596 – C6-0247/2004 – 2004/0201(AVC))

(Instemmingsprocedure)

Het Europees Parlement,

– gezien het voorstel voor een besluit van de Raad (COM(2004)0596)[1],

– gezien de samenwerkingovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondstaat (12585/2004),

– gezien het verzoek van de Raad om instemming overeenkomstig artikel 300, lid 3, tweede alinea juncto artikel 300, lid 2, eerste alinea, tweede zin, en artikel 310 van het EG-Verdrag (C6-0247/2004),

– gelet op artikel 75 en artikel 83, lid 7 van zijn Reglement,

– gezien de aanbeveling van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en het advies van de Commissie buitenlandse zaken (A6-0000/2005),

1. stemt in met de sluiting van de overeenkomst;

2. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de regeringen en parlementen van de lidstaten en van de Zwitserse Bondsstaat.

[1] Nog niet in het PB gepubliceerd.

TOELICHTING

I. Achtergrond

De betrekkingen tussen Zwitserland en de Europese Unie (EU) zijn bijzonder nauw zoals onder meer blijkt uit het grote aantal overeenkomsten die ze hebben gesloten[1].

Nadat Zwitserland aansluiting bij de Europese Economische Ruimte (EER) in 1992 van de hand had gewezen, zijn er een aantal bilaterale overeenkomsten (de zogenaamde Bilaterale Overeenkomsten I) gesloten, om eventuele negatieve gevolgen van deze afwijzing tot een minimum te beperken. Deze overeenkomsten hadden betrekking op het vrij verkeer van personen, transitoverkeer, luchtverkeer, landbouw, onderzoek, alsmede op technische barrières voor handel en openbare aanbestedingen, en zijn op 1 juni 2002 in werking getreden.

Een tweede pakket overeenkomsten (Bilaterale Overeenkomsten II) kwam vanaf juni 2002 tot stand. Dit pakket omvat negen verschillende overeenkomsten die betrekking hebben op de belasting van spaartegoeden, de samenwerking bij de fraudebestrijding, de associatie van Zwitserland met het Schengen-acquis, deelname van Zwitserland aan de "Dublin"- en "Euradac"-verordeningen, handel in door verwerking van landbouwproducten verkregen goederen, de Zwitserse deelname aan het Europees Milieuobservatie- en informatienetwerk voor het milieu (EIONET); samenwerking op statistisch terrein, Zwitserse deelname aan het programma Media plus en opleidingsprogramma's voor de media, en het voorkomen van dubbele belastingheffing voor gepensioneerden van de Europese instellingen.

Op 26 oktober 2004 werden negen overeenkomsten ondertekend. Het Parlement wordt momenteel geraadpleegd over de sluiting van de overeenkomsten.

II. De onderhavige overeenkomst

Het eerste pakket bilaterale overeenkomsten dat met Zwitserland werd gesloten, omvatte een overeenkomst over het vrij verkeer van personen[2].Deze overeenkomst, die op 1 juni 2002 in werking is getreden, had betrekking op het vrij verkeer van personen tussen de EU en Zwitserland, met dien verstande dat er een aantal overgangsmaatregelen werd genomen. Tot 31 mei 2007 geldt een quotum voor EU-burgers die in Zwitserland een verblijfsvergunning voor langere termijn (één jaar of langer) aanvragen. Dit quotum van 15.000 personen per jaar werd in de eerste twee jaren bereikt. Zwitserland verklaart dit door het grote aantal mensen dat voorheen in grensgebieden dichtbij bij het Zwitsers grondgebied woonde, maar in Zwitserland werkt en nu op Zwitsers grondgebied is gaan wonen. Tezelfdertijd werd het quotum van 115.000 voor een verblijfsvergunningen van tussen vier en twaalf maanden jaarlijks slechts voor 50% volgemaakt. Deze overeenkomst functioneert over het algemeen op bevredigende wijze en veroorzaakt geen bijzondere problemen.

De overeenkomst inzake het vrij verkeer is de enige overeenkomst die niet automatisch werd uitgebreid tot de nieuwe lidstaten na de uitbreiding van de EU in mei 2004. Derhalve hebben Zwitserland en de EU onderhandelingen moeten voeren over het sluiten van een protocol bij

[1] Zie http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/switzerland/doc/bilat.htm.
[2] PB L 114, 30.4.2002. blz. 6.

de overeenkomst dat de toepassing daarvan uitbreidt tot de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Het protocol geeft Zwitserland het recht grenzen te stellen aan de aantallen werknemers en zelfstandigen uit de Tsjechische Republiek, Estland, Letland, Litouwen, Hongarije, Polen, Slovenië en de Slowaakse Republiek die een verblijfsvergunning aanvragen voor langer dan een jaar en voor periodes van vier maanden tot één jaar[1]. In eerste instantie gelden deze quota voor drie jaar (tot 31 mei 2007) maar ze kunnen met twee jaar worden verlengd (tot 31 mei 2009). Ingeval van een ernstige verstoring van de arbeidsmarkt of dreiging daarvan kunnen toegangbeperkende quota tot 30 april 2011 worden gehandhaafd. Over het gehele tijdvak 2005 - 2011 stijgen de quota voor nieuwe verblijfsvergunningen (van 900 tot 3.000 voor de langere termijn en van 9.000 tot 29.000 voor de korte termijn)[2].

Het protocol volgt het model van de formule die wordt toegepast tussen oude en nieuwe lidstaten[3]. In verband met het quotasysteem verleent Zwitserland echter onmiddellijke toegang zolang de jaarlijkse quota niet vol zijn.

Het protocol geeft Zwitserland het recht in de overgangsperiode controle uit te oefenen over de prioriteit van de in de reguliere arbeidsmarkt opgenomen werknemers en de lonen en arbeidsomstandigheden die gelden voor onderdanen van andere contractpartijen. Bedoelde controles kunnen worden gehandhaafd voor personen die diensten verlenen in de volgende vier sectoren: tuinbouw, bouw plus aanverwante sectoren, beveiliging en reinigingsdiensten voor het bedrijfsleven.

In Bijlage I zijn overgangsmaatregelen opgenomen voor de aankoop van land en tweede woningen, die in grote lijnen dezelfde zijn als die welke zijn opgenomen in de toetredingsbesluiten. In de Bijlagen II (Coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels) en III (Wederzijdse erkenning van beroepsbekwaamheden) zijn technische aanpassingen opgenomen.

De onderhavige overeenkomst over vrij verkeer behoeft, zoals de eerste bilaterale voorstellen, de instemming van het Parlement.

III. Het debat in Zwitserland

Zoals in de gevallen van andere landen die tot de Unie wilden toetreden, heeft er in Zwitserland een discussie plaatsgehad over de vraag of de uitbreiding van het recht van vrij verkeer voor de burgers uit de nieuwe lidstaten zou leiden tot een ontwrichting van de

[1] Er zijn geen beperkingen voor burgers van Malta en Cyprus.

[2] Voor het tijdvak 2011-2014 kan de vrijwaringsclausule van de bestaande overeenkomst worden toegepast (Artikel 10, lid 4).

[3] Na de uitbreiding van de Europese Unie tot 25 lidstaten op 1 mei 2004 bestaan er overgangsperiodes waarin het vrij verkeer van werknemers uit de nieuwe lidstaten wordt beperkt, zoals wordt bepaald in het toetredingsverdrag. Tot mei 2006 kan iedere "oude" lidstaat bepalen of hij zijn arbeidsmarkt volledig openstelt voor werknemers uit de "nieuwe" lidstaten of restrictieve maatregelen hanteert. Na deze twee jaar moeten de lidstaten de Europese Commissie ervan in kennis stellen of zij voornemens zijn hun restrictieve maatregelen voor nog maximaal drie jaar te handhaven of we het stelsel van het vrij verkeer te zullen toepassen. De overgangsmaatregelen moeten in principe vijf jaar na de toetreding van de "nieuwe" lidstaten eindigen, maar de mogelijkheid bestaat de Europese Commissie te verzoeken om een verlenging van twee jaar, indien sprake is van ernstige verstoring van de arbeidsmarkt.

arbeidsmarkt en met name tot loondumping. Om aan deze zorgen tegemoet te komen is een wet aangenomen voor begeleidende maatregelen.

Niettemin moet worden aangenomen dat over deze zaak in Zwitserland een referendum zal worden gehouden. Dit zou kunnen worden gehouden op 25 september 2005[1]. Een opiniepeiling die in januari 2005 werd gepubliceerd laat zien dat 52% van het electoraat voor uitbreiding van de overeenkomst inzake het vrij verkeer zou zijn, 30% tegen, terwijl 18% nog niet had beslist[2].

Indien het protocol niet de steun van de meerderheid krijgt, ontstaat een ernstige situatie. Voor de Unie ontstaat een situatie waarin haar burgers op twee verschillende manieren worden behandeld. De burgers van de "oude" lidstaten kunnen een beroep doen op het vrij verkeer, de burgers van de "nieuwe" lidstaten niet. Deze situatie zou complicaties met zich meebrengen. De Unie zou zich bijvoorbeeld terug kunnen trekken uit de oorspronkelijke overeenkomst inzake het vrij verkeer en als gevolg van een speciale clausule in de bilaterale overeenkomsten I zouden deze niet langer van toepassing zijn.

IV. Het standpunt van de rapporteur

De rapporteur is ingenomen met de uitbreiding van de overeenkomst omdat hij meent dat beide zijden daarbij veel te winnen hebben.

Zwitserland profiteert evenzeer als de EU-lidstaten van de recente uitbreiding. Vanuit politiek oogpunt profiteert het van een toenemende democratische stabiliteit in zijn omgeving. Vanuit economisch oogpunt profiteert het van een grotere interne markt en in dit verband is het vrij verkeer een belangrijk element.

De overeenkomst maakt het veel gemakkelijker om Zwitsers personeel naar de nieuwe lidstaten te sturen waar al veel in Zwitserland gevestigde bedrijven actief zijn. Tegelijkertijd kunnen burgers uit de nieuwe lidstaten gemakkelijker door Zwitserse bedrijven in dienst worden genomen. Vertegenwoordigers van bedrijfstakken in Zwitserland wijzen erop dat er vraag naar werknemers is, met name in het toerisme, de landbouw, en de gezondheidszorg. Bovendien wordt geraamd dat bij het aflopen van de overgangsmaatregelen demografische veranderingen in Zwitserland zullen leiden tot een afname van het aantal werkenden.

De lidstaten van de Unie profiteren van het protocol omdat burgers uit de nieuwe lidstaten onmiddellijk een aanvraag voor een verblijfsvergunning kunnen aanvragen, zolang de jaarquota nog niet vol zijn. Op langere termijn kunnen alle burgers van de EU en van Zwitserland gebruik maken van de mogelijkheid van vrij verkeer.

Om al deze redenen steunt de rapporteur de overeenkomst en beveelt hij instemming ermee aan.

[1] Een referendum over Schengen/Dublin vindt plaats op 5 juni 2005.
[2] De peiling omvatte 1.005 mensen en werd uitgevoerd door Isopublic research en gepubliceerd in de krant "SonntagsBlick".